

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά
μαθήματα ΠΠ

Ψυχοκινητική και Φυσική Αγωγή στην Προσχολική Ηλικία

Ενότητα 11: Συνεκπαίδευση Παιδιών με
Διαφορετικές Κινητικές Δυνατότητες

Βασιλική Ρήγα

Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών

Τ.Ε.Ε.Α.Π.Η.

Σκοποί ενότητας

- Να περιγράφετε τους τρόπους με τους οποίους η φυσική αγωγή συμβάλει αποτελεσματικά στη συνεκπαίδευση παιδιών με διαφορετικές κινητικές δυνατότητες
- Να περιγράφετε τις προσαρμογές που πρέπει να γίνονται στα προγράμματα φυσικής αγωγής στο νηπιαγωγείο με βάση τις ιδιαιτερότητες των παιδιών

Περιεχόμενα ενότητας

- Συνύπαρξη και συνεκπαίδευση
- Κατηγορίες αναπτυξιακών ιδιομορφιών
- Παιδιά με κινητικές αναπηρίες
- Προσαρμοσμένο πρόγραμμα Φυσικής Αγωγής

Συνύπαρξη και συνεκπαίδευση

Η φιλοσοφία της συνύπαρξης-
συνεκπαίδευσης και ο ρόλος της
Φυσικής Αγωγής

Συνύπαρξη και συνεκπαίδευση

Όλα τα παιδιά διαφέρουν ως προς τα σωματικά χαρακτηριστικά και τις κινητικές τους δυνατότητες και έχουν ιδιαίτερες ανάγκες. Ανεξάρτητα από τις ιδιαιτερότητές τους, το σχολείο οφείλει να παρέχει ίσες ευκαιρίες και δικαιώματα σε όλα τα παιδιά και να τα αντιμετωπίζει πρώτα ως παιδιά. Η φιλοσοφία της εκπαιδευτικής ενσωμάτωσης απαιτεί από τη νηπιαγωγό την πλήρη συμμετοχή των παιδιών σε όλες τις δραστηριότητες της τάξης, και όχι την αντιμετώπισή τους ως ειδικούς επισκέπτες σε συγκεκριμένες ώρες ή δραστηριότητες της τάξης

Συνύπαρξη και συνεκπαίδευση

Η νηπιαγωγός μπορεί να σχεδιάσει προγράμματα για τη συνεκπαίδευση παιδιών γενικής αγωγής και παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες με τη βοήθεια ειδικευμένου προσωπικού ή με τη βοήθεια συμμαθητών, γονέων, προσωπικού. Στην αξιολόγηση του προγράμματος η νηπιαγωγός επικεντρώνεται στην ατομική κινητική βελτίωση των παιδιών και επιδιώκει τα παιδιά να πετυχαίνουν στις δραστηριότητες και τους στόχους τους

Συνύπαρξη και συνεκπαίδευση

Η φυσική αγωγή όχι μόνο δεν αποκλείει κανένα παιδί από τη φυσική δραστηριότητα και άσκηση, αλλά συμβάλλει:

- στην πρόληψη κινητικών δυσλειτουργιών
- στη βελτίωση μιας κινητικής δυσλειτουργίας και της γενικότερης σωματικής κατάστασης
- στην αύξηση των σωματικών και αισθητηριακών αποδόσεων

Συνύπαρξη και συνεκπαίδευση

- στην αποφυγή εξέλιξης μιας βλάβης και δευτερευόντων βλαβών
- στην εξισορρόπηση των συνεπειών μιας δυσλειτουργίας
- στη συνειδητοποίηση από το παιδί των δυνατοτήτων του
- στη βελτίωση της αυτοεκτίμησης
- στη θετική αντιμετώπιση μιας ιδιαιτερότητας

Κατηγορίες αναπτυξιακών ιδιαιτεροτήτων

Τέσσερις κατηγορίες αναπτυξιακών
ιδιαιτεροτήτων των παιδιών

Κατηγορίες αναπτυξιακών ιδιαιτεροτήτων

Ο David Gallahue (2002) κατατάσσει σε τέσσερις κατηγορίες τις αναπτυξιακές ιδιαιτερότητες παιδιών:

- Παιδιά με κινητικές αναπηρίες
- Παιδιά με νοητική στέρηση
- Παιδιά με συναισθηματικές διαταραχές
- Παιδιά με διαταραχές στη μάθηση

Παιδιά με κινητικές αναπηρίες

Κατηγοριοποίηση κινητικών
αναπηριών

Παιδιά με κινητικές αναπηρίες

Στην παρούσα ενότητα θα επικεντρωθούμε κυρίως σε παιδιά με κινητικές αναπηρίες που παρακολουθούν το πρόγραμμα γενικής εκπαίδευσης του νηπιαγωγείου

Σχήμα 1: Τυπικές κινητικές ιδιαιτερότητες που συναντιούνται στα παιδιά (Gallahue, 2002: 90)

Προσαρμοσμένο πρόγραμμα Φυσικής Αγωγής

Δυνατότητες προσαρμογής του
προγράμματος Φυσικής Αγωγής σε
σχέση με την αναπηρία

Προσαρμοσμένο πρόγραμμα Φυσικής Αγωγής

Παιδιά με **προβλήματα ακοής** και **διδασκτικές συμβουλές**
(Gallahue, 2002· ΥΠ.Ε.Π.Θ. / Π.Ι., 2004):

- Διατηρείτε καλή οπτική επαφή
- Χρησιμοποιήστε κυρίως οπτικές οδηγίες, επίδειξη ή σύμβολα
- Μιλάτε αργά, καθαρά και μη δίνετε πολλές λεκτικές οδηγίες
- Οργανώστε ασκήσεις ισορροπίας
- Διδάξτε τα παιδιά πώς να πέφτουν με ασφάλεια
- Παρέχετε δομή, ρουτίνα και σταθερότητα

Προσαρμοσμένο πρόγραμμα Φυσικής Αγωγής

Παιδιά με **προβλήματα όρασης** και **διδακτικές συμβουλές** (Gallahue, 2002· ΥΠ.Ε.Π.Θ. / Π.Ι., 2004):

- Απομακρύνετε αντικείμενα που ενδέχεται να αποτελέσουν κίνδυνο για το παιδί
- Μειώστε το ύψος σε στόχους και αυξήστε το μέγεθός τους
- Χρησιμοποιήστε ελαφρύτερες και μεγαλύτερου μεγέθους μπάλες
- Χρησιμοποιήστε μπάλες που είναι ελαφρώς ξεφούσκωτες και με ήχο
- Μειώστε τις αποστάσεις για σύλληψη ή ρίψη της μπάλας και προτιμήστε οι δραστηριότητες να γίνονται από σταθερή θέση
- Οριοθετήστε το χώρο παιχνιδιού και κάνετε διακριτά τα όρια κάθε δραστηριότητας τοποθετώντας ενδείξεις με ζωηρά χρώματα

Προσαρμοσμένο πρόγραμμα Φυσικής Αγωγής

- Αυξήστε το πλάτος των οροθετημένων γραμμών ή των δοκών ισορροπίας κατά την εκτέλεση ασκήσεων ισορροπίας
- Χρησιμοποιήστε κυρίως ακουστικές οδηγίες για να προσανατολιστεί το παιδί στο χώρο
- Γενικά, χρησιμοποιήστε απτικά, κιναισθητικά και ακουστικά ερεθίσματα
- Προτείνετε έντονες δραστηριότητες μεγάλων μυϊκών ομάδων
- Χρησιμοποιήστε συνασκούμενο παιδί
- Διδάξτε τα παιδιά πώς να πέφτουν με ασφάλεια
- Παρέχετε δομή, ρουτίνα και σταθερότητα

Προσαρμοσμένο πρόγραμμα Φυσικής Αγωγής

Παιδιά με **καρδιακές παθήσεις** και **διδασκτικές συμβουλές** (Gallahue, 2002· ΥΠ.Ε.Π.Θ. / Π.Ι., 2004):

- Μειώστε το χρόνο δραστηριότητας
- Αυξήστε το χρόνο διαλείμματος / ανάπαυσης
- Αποφεύγετε τις έντονες δραστηριότητες
- Συμπεριλάβετε στατικές φυσικές δραστηριότητες (τοξοβολία, γκολφ, μπόουλινγκ)
- Χρησιμοποιήστε ελαφρύ εξοπλισμό
- Παρατηρήστε πιθανές ενδείξεις κόπωσης

Προσαρμοσμένο πρόγραμμα Φυσικής Αγωγής

Παιδιά με **εγκεφαλική παράλυση** και **διδασκτικές συμβουλές** (Gallahue, 2002· ΥΠ.Ε.Π.Θ. / Π.Ι., 2004):

- Επιλέξτε δραστηριότητες χειρισμού με υποδοχή και απελευθέρωση μπάλας, κλότσημα μπάλας από σταθερή θέση
- Ενθαρρύνετε ρυθμικές δραστηριότητες για καλύτερο κινητικό έλεγχο
- Οργανώστε δραστηριότητες με μαλάξεις σε ζευγάρια
- Ενθαρρύνετε δραστηριότητες στο νερό (εξοικείωση με το νερό, ασκήσεις γύρω από τον κάθετο και οριζόντιο άξονα, συνειδητοποίηση της άνωσης, ισορροπία μέσα στο νερό, στοιχειώδεις κολυμβητικές ασκήσεις)
- Προτείνετε να ασχοληθεί το παιδί με την ιππασία γιατί βοηθάει στη μυϊκή συναρμογή, την ισορροπία, την πειθαρχία και την αυτοπεποίθηση
- Αποφεύγετε δραστηριότητες ισορροπίας και λεπτής κινητικότητας

Προσαρμοσμένο πρόγραμμα Φυσικής Αγωγής

Παιδιά με **μυοσκελετικές παθήσεις** και **διδακτικές συμβουλές** (Gallahue, 2002· ΥΠ.Ε.Π.Θ. / Π.Ι., 2004):

- Σε παιδί που χρησιμοποιεί αμαξίδιο δέστε την μπάλα με σχοινί σε σταθερό σημείο για να μην αναγκάζετε να καταναλώνει δύναμη και χρόνο εξάσκησης στην επαναφορά της
- Μειώστε τις αποστάσεις
- Ενθαρρύνετε τη σωστή στάση του σώματος και τη μηχανική του σώματος
- Οργανώστε δραστηριότητες σε πισίνα για χαλάρωση και μικρότερη επιβάρυνση των μυών

Προσαρμοσμένο πρόγραμμα Φυσικής Αγωγής

- Ενσωματώστε στο πρόγραμμα ασκήσεις με διατάσεις ή μουϊκή ενδυνάμωση (ισομετρικές και ισοτονικές ασκήσεις) αναλόγως την πάθηση
- Δώστε τους την ευκαιρία για νίκη
- Διδάξτε τα παιδιά πώς να πέφτουν με ασφάλεια από το αμαξίδιο ή τις πατερίτσες
- Παρέχετε δομή, ρουτίνα και σταθερότητα

Προσαρμοσμένο πρόγραμμα Φυσικής Αγωγής

Παιδιά με **νοητική στέρηση** και **διδασκτικές συμβουλές**. Τα παιδιά αυτά παρουσιάζουν: υποτονία των μυών, αργό ρυθμό εκτέλεσης της κίνησης, έλλειψη αίσθησης ισορροπίας, λιγότερη μυϊκή δύναμη, δυσκολίες στη νευρομυϊκή συνέργεια (Gallahue, 2002· ΥΠ.Ε.Π.Θ. / Π.Ι., 2004):

- Δώστε έμφαση σε δραστηριότητες αδρής κινητικότητας: έρπιν, ελαφρό τρέξιμο, αναπηδήσεις, ρίψεις, έλξεις αντικειμένων, ωθήσεις αντικειμένων, αναβάσεις, σκαρφάλωμα, υπερπήδηση μικρών εμποδίων, απλές ασκήσεις επιδεξιότητας
- Χρησιμοποιήστε τραμπολίνο για νευρομυϊκή συνέργεια, για βιώματα επιτυχίας, βελτίωση της κίνησης, τόνωση της αυτοπεποίθησης, βελτίωση αντοχής και δεξιολοτεχνίας, αύξηση του θάρρους

Προσαρμοσμένο πρόγραμμα Φυσικής Αγωγής

- Σε παιδιά με σύνδρομο Down οργανώστε ασκήσεις για αύξηση μυϊκής δύναμης και αντοχής λόγω υποτονίας μυών και έλλειψη ικανότητας πλήρους έκτασης των αρθρώσεων
- Χρησιμοποιήστε οδηγίες περισσότερο οπτικές και απτικές παρά λεκτικές
- Περιορίστε τους θορύβους και τις επισκέψεις
- Χρησιμοποιήστε εντυπωσιακά εποπτικά μέσα για να κερδίσετε το ενδιαφέρον τους
- Επιβραβεύετε συχνά τα παιδιά
- Επαινέστε την αποδεκτή συμπεριφορά αγνοώντας την αρνητική

Προσαρμοσμένο πρόγραμμα Φυσικής Αγωγής

Παιδιά με **μαθησιακές διαταραχές** και **διδακτικές συμβουλές**
(Gallahue, 2002· ΥΠ.Ε.Π.Θ. / Π.Ι., 2004):

- Οργανώστε ένα κατάλληλο μαθησιακό περιβάλλον ώστε να μειωθεί η πιθανότητα διάσπασης της προσοχής των παιδιών
- Περιορίστε τους θορύβους και τις επισκέψεις
- Χρησιμοποιήστε απλά οπτικά ερεθίσματα για να περιορίζεται η διάσπαση του παιδιού
- Χρησιμοποιήστε δραστηριότητες με μικρή διάρκεια
- Επικεντρωθείτε κάθε φορά στην άσκηση μίας δεξιότητας

Προσαρμοσμένο πρόγραμμα Φυσικής Αγωγής

- Οργανώστε ρυθμικές δραστηριότητες και τονίζετε το ρυθμικό στοιχείο των κινήσεων
- Ενισχύετε και επιβραβεύετε κάθε θετική προσπάθεια του παιδιού και όχι το αποτέλεσμα
- Εκτελέστε τις δραστηριότητες με μικρότερες ομάδες παιδιών και όχι με το σύνολο της τάξης
- Παρουσιάστε όσο πιο γίνεται ενδιαφέρουσα τη δραστηριότητα
- Αναθέτετε στο παιδί να δώσει το σύνθημα της έναρξης και παύσης

Τέλος ενότητας

Συνεκπαίδευση παιδιών με
διαφορετικές κινητικές δυνατότητες

Βιβλιογραφία

- Gallahue, D. (2002). *Αναπτυξιακή φυσική αγωγή για τα σημερινά παιδιά*. Θεσσαλονίκη: University Studio Press.
- ΥΠ.Ε.Π.Θ. / Π.Ι. (2004). *Αναλυτικά Προγράμματα Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης*, στο http://www.pi-schools.gr/special_education_new/html/gr/8emata/analytika/analytika.htm

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Πατρών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημειώματα

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Πανεπιστήμιο Πατρών, Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών, Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, Βασιλική Ρήγα. «Ψυχοκινητική και Φυσική Αγωγή στην Προσχολική Ηλικία». Έκδοση: 1.0. Πάτρα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <https://eclass.upatras.gr/courses/PN1508/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων

Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:

Σχήμα 1: σελ. 12, Gallahue, 2002: 90

Οποιοδήποτε έργο δεν αναφέρεται, έχει δημιουργηθεί από το διδάσκοντα του μαθήματος ή/και την Τμηματική Ομάδα Εργασίας και παρέχεται με την ίδια άδεια CC BY-NC-SA 4.0

